

COLIBA UNCHIULUI TOM de Harriet Beecher-Stowe

Traia odata in America, in statul Kentucky, o familie Shelby, care detinea o mosie, unde munceau mai multi sclavi negri. In vremurile acelea, sclavia era un lucru obisnuit, iar multi oameni albi nu ar fi conceput civilizatia fara ajutorul sclavilor negri. Pe de alta parte, tot mai multi oameni albi, condamnau sclavia, pentru ca acesta ducea de multe ori la o exploatare nemiloasa a negrilor, care se putea termina cu moartea acestora. Multi negrii nici macar nu erau considerati oameni de catre stapanii lor. Prin urmare, moartea negrilor, nu reprezenta pentru stapanii lor decat o pierdere materiala, egala cu suma pe care o platisera pentru ei, atunci cand ii cumparasera. E lesne de inteles ca sclavii negrii nu aveau drepturi precum oamenii albi, din moment ce nici macar nu erau considerati fiinte umane. Totusi, familia Shelby se purta foarte frumos cu sclavii negrii, care munceau pe mosia lor.

Printrea acestia, se numara si Unchiul Tom, care era un fel de administrator al mosiei, iar stapanul sau - dl. Shelby avea o mare incredere in el, pentru ca niciodata Tom nu-i inselase asteptarile. Iar matusa Chloe - nevasta lui Tom, precum si copiii acestora, erau si ei foarte multumiti de stapanii lor. Ei locuiau intr-o coliba ce se afla pe mosia domnului Shelby, si traiul lor de pana atunci fusese destul de bun. Dar iata ca intr-o zi, un binecunoscut negutor de sclavi - dl. Haley, ii facu o vizita domnului Shelby, iar acest lucru ii puse pe ganduri pe Unchiul Tom si familia sa.

Si intr-adevar, unchiul Tom, afla fara sa vrea, din discutia pe care o purta domnul Haley cu familia Shelby, ca acestia ii datorau o suma mare de bani lui Haley, iar neputandu-se achita de datorii, erau nevoiti sa vanda niste sclavi, pe care ii aveau in serviciul lor. Bineinteles ca familia Shelby nici nu concepea acest lucru, insa Haley ameninta ca va scoate alminteri toata mosia la mezat, caci avea acest drept. Haley isi alesese deja doi negri, despre care credea el ca ar fi potriviti schimbului, si anume un baietel pe nume Henry, ce era fiul Elisei - menajera doamnei Shelby, si pe Unchiul Tom.

Elisa era o mulatra foarte frumoasa, iar barbatul acesteia - George Harris, care lucra pe alta plantatie, era de asemenea tot mulatru. Copilul lor - Henry, putea trece usor drept alb, dar iata ca acum, era in pericol sa urmeze soarta cea grea a sclavilor negri. Pana atunci Henry si cu mama sa, o dusesera bine la casa familiei Shelby, insa acum, unchiul Tom ii anunta de toate cele auzite, iar Elisa, se inspaimanta de soarta ce-i era destinata copilului ei. Tom o sfatui pe Eliza sa fuga din casa familiei Shelby, luand totodata si copilul cu ea, alminteri ii astepta pe amandoi o soarta tragica.

Tom nu putea insa sa faca acelasi lucru. Nu ar fi conceput sa-si tradeze stapanul si sa fuga, chiar daca acesta il vanduse negustorului de sclavi, ca pe orice alta marfa. Se lasase seara.

Unchiul Tom, din pragul colibei sale, il vazu pe domnul Haley, calare pe calul sau, cum gonea nebuneste in departare. "Ce s-o fi intamplat oare?", se gandi unchiul Tom. "Sa fi fugit cu adevarat Elisa impreuna cu micutul Henry?".

Ce se petrecuse intre timp? Elisa, care nu concepea sa renunte la micutul ei Henry, il luase pe acesta si se furisaseră impreuna de pe mosia familiei Shelby. Soarta o indemna sa caute scaparea cat mai departe de aici - in Canada, unde negrii erau socotiti cu totii, oameni liberi.

Cand domnul Haley constata ca micutul Henry a disparut impreuna cu mama sa, ii acuza pe sotii Shelby de faptul ca o instiintaseră pe Elisa sa fuga cu copilul, pentru ca acesta sa nu fie obiectul schimbului de care vorbeau mai devreme. Doamnei Shelby nu-i veni sa creada ca Elisa a putut sa o paraseasca, dar faptele erau evidente.

Prin urmare, domnul Haley porni in urmarirea fugarei Elisa si a micutului Henry. El era calare pe cal, iar Elisa mergea pe jos, iar pe deasupra il cara in brate si pe copil. Si totusi, Elisa strabatuse intre timp o buna bucata de drum, incat se apropiase de fluviul Ohio. Daca ar fi reusit sa ajunga dincolo, Elisa si micutul Henry ar fi fost salvati, insa nicio barca nu trecea in vremea asta fluviul, care pana atunci fusese inghetat, pentru ca sloiurile de gheata ce se desprindeau in bucati mari, ar fi ciocnit o astfel de ambarcatiune, si ar fi scufundat-o pe loc.

Elisa, care se agata cu disperare de libertatea micutului Henry si a ei, facu insa imposibilul. Lua copilul in spate, si rugandu-l sa se tina bine de ea, incepu sa sara de pe un sloi pe altul, lasandu-l in urma pe negutatorul de sclavi, Haley, care blestema ca a pierdut ocazia sa intre in posesia micutului Henry.

In cele din urma, Elisa si micutul Henry ajunseră cu bine pe malul celalalt, iar negutatorul de sclavi, Haley, o porni inapoi spre mosia familiei Shelby.

In vremea asta, George, fiul familiei Shelby, se afla la coliba unchiului Tom. George il iubea foarte mult pe unchiul Tom, considerandu-l un adevarat mentor, caci crescuse de mic sub ochii lui. De alminteri, George il invatase sa scrie pe unchiul Tom, iar acesta isi dadea silinta sa nu-si dezamageasca profesorul.

Tot in seara aceea, domnul Haley se intorsese inapoi la familia Shalby, si ii ameninta pe acestia ca sunt in pericol sa piarda totul, din cauza ca micutul Henry, care era proprietatea de drept a negutatorului de sclavi, fugise inainte ca acesta sa-l ia in posesie. Haley ameninta ca va executa polita care o avea iscalita de domnul Shelby. Mai era insa o singura solutie, pentru ca sa nu se ajunga aici.

Iar aceasta era cedarea neconditionata a Unchiului Tom in favoarea domnului Haley. Domnul Shelby nu avu nicio putere in aceasta privinta, alminteri ar fi pierdut tot ce avea, caci Haley era hotarat sa execute polita. Unchiul Tom se gandi in sinea lui ca poate este mai bine asa, decat destramarea intregii mosii a domnului Shelby. Tusa Chloe si copiii unchiului Tom, nu mai puteau insa de tristete, pentru ca acesta urma sa paraseasca domeniul familiei Shelby, si incapuse pe mainile unui nemernic precum domnul Haley.

Inainte de plecare, George Shelby ii darui un dolar unchiului Tom, spre a-i purta noroc acolo unde acesta urma sa ajunga. Pentru a fi sigur ca de data asta nu mai pierde sclavul ce-i fusese oferit in schimbul neexecutarii politei semnate de catre domnul Shelby, Haley il puse in lanturi pe unchiul Tom. Insa acesta era atat de cinstit, incat nu ar fi conceput sa-i creeze vreo pricina de suparare fostului sau stapan - domnul Shelby

Urmara zile grele pentru unchiul Tom. Pe vaporul plin de sclavi negri, care naviga pe fluviul Mississippi, acesta a fost batut in dese randuri de catre stapanul sau, negutatorul de sclavi Haley. Insa unchiul Tom, se resemnase linistit cu soarta sa, caci stia ca pe lume sunt alti oameni mai nefericiti decat el.

La un moment dat, negustorul de sclavi Haley, se intalni cu o veche cunostinta de a sa - un oarecare Locker, tot negutator de sclavi si el. Din vorba in vorba, acestia ajunsera si la subiectul legat de fuga Elisei si a micutului Henry de sub nasul lui Haley. Un individ misterios aflat si el pe vapor, surprinse aceasta parte a conversatiei, fiind apoi foarte atent la cele ce isi vorbeau cei doi.

Individul cu pricina nu era altul decat George Harris - sotul Elisei si tatal micutului Henry. Omul fugise si el dupa plantatia unde stapanul sau il exploata din greu, si fu fericit sa auda ca sotia si fiul sau au reusit sa scape pana la urma de negutatorul de sclavi Haley.

Apoi George Harris, intra in vorba cu unchiul Tom, pe care il stia inca de pe vremea cand o cunoscuse pe Elisa, si afla de la el toate itele intamplarii. Unchiul Tom ii ura apoi mult noroc lui George Harris, pentru a-i gasi pe Elisa si pe Henry, despre care banuia ca au ajuns cu bine in Canada.

George Harris cobori de pe vapor la prima oprire, si luandu-si la revedere de la unchiul Tom, porni sa-si caute sotia si copilul. Spera ca acestia sunt bine-sanatosi, si au reusit sa ajunga in Canada.

In vremea asta Elisa si cu micutul Henry, gasisera adapost la o familie primitoare de quakeri, pe nume Simeon Halliday si Rachel Halliday. Mama si fiul au gasit aici toata

ospitalitatea si prietenia, de care se puteau bucura doi fugari precum erau ei.

Iar George Harris, a luat-o pe urmele strabatute de Elisa si micutul Henry dupa ce acestia traversasera fluviul Ohio. Intrebând pe fiecare din oamenii intalniti pe drum, despre o femeie frumoasa si un copil mic de cativa anisori, a aflat in cele din urma de la acestia, ca persoanele cautate sunt gazduite de catre familia Halliday.

Mare a fost bucuria lui George Harris si a Elisei cand s-au regasit in cele din urma - amandoi erau niste oameni care suferisera mult pana atunci, si care aveau acum o mare speranta de libertate daca vor reusi sa ajunga in Canada. Despre micutul Henry, ce sa mai spunem - nimic altceva decat ca era fericit pentru ca parintii lui sunt iar impreuna. Emotionanta scena a revederii celor trei, ii impresiona nespus pe quakerii, care le oferisera gazduire Elisei si micutului Henry.

In vremea asta, unchiul Tom, care calatorea mai departe cu vaporul pe Mississippi, isi facu o mica prietena - pe domnisoara Evangelina, fiica unui bogat domn Saint-Claire. Amandoi se aflau in calatorie pe fluviul Mississippi, la bordul vasului unde era si unchiul Tom. Acesta ii mesterea Evei tot felul de jucarii,

...iar fata era incantata ca isi facuse un prieten asa de bun precum era Unchiul Tom.

La un moment dat, vaporul facu o miscare brusca, iar micuta Eva se prabusi peste bord. Toti pasagerii erau inlemniti de spaima de ceea ce avea sa se intample cu micuta Eva, insa unchiul Tom nu isi pierdu cumpatul si sarind in apa...

...reusi sa o salveze la timp pe Eva, de la o moarte crancena. Domnul Saint-Claire traversa un moment de profunda emotie, vazandu-si fiica teafara, caci crezuse ca o va pierde in apele fluviului.

Fara sa mai stea pe ganduri, domnul Saint-Claire hotari sa-l cumpere pe unchiul Tom de la negustorul de sclavi Haley, oferindu-i acestuia o suma frumusa. Micuta Eva era fericita, pentru ca avea sa fie de acum mereu impreuna cu unchiul Tom, iar acesta se bucura si el la randul sau, pentru ca ajunsese in serviciul unei familii asa de distinse precum cea a domnului Saint-Claire.

Si intr-adevar, unchiul Tom a nimerit foarte bine la familia Saint-Claire. El era mereu in compania tinerei domnisoare Eva, care il considera in primul rand prietenul ei, iar nu un servitor aflat in slujba sa. Unchiul Tom a primit o uniforma nou-nouta, si era tare mandru de noua sa tinuta.

Insa multumirea sa sufleteasca nu putea fi deplina, gandindu-se ca acasa, in Kentucky, sotia sa Chloe si copiii, isi faceau griji din pricina lui. Domnisoara Eva il sfatui sa le scrie acestora o scrisoare, ceea ce Tom si facu.

Eu sunt bine-venit si am nimeni intr-o familie minunata. Domnișoara Eva Saint-Clair, noua mea stăpână este foarte bună cu mine și mă consideră un adevărat prieten, iar sentimentul este reciproc. Îmi este foarte dor de voi spec și intro bună zi ne putem vedea. Ce mai știți de Elias și micuțul Henry? Au reușit să ajungă cu bine în Canada? și totalodă se întâlnească cu George Harris? Să-i spuneți domnului George Shelby că mi-i lipsește foarte mult compania dânsului. Vă iubesc și să îmbrățișez pe toți. Tom.

In vremea asta Elisa si micutul Henry traiau si ei bine la casa quakerilor. George Harris isi gasise un serviciu bun, si castiga foarte bine pentru a-si intretine familia. Micutul Henry invata sa citeasca de la mama sa, si fiind foarte istet din fire, facea progrese uimitoare.

Dar, in Kentucky, coliba unchiului Tom era parasita. Usa si ferestrele fusesera tintuite cu barne, iar casa arata jalnic din aceasta pricina. Matusa Chloe se hotarase sa plece la oras, cu permisiunea sotilor Shelby,...

-...luandu-i impreuna cu ea si pe copii. Primisera scrisoarea de la unchiul Tom, iar matusa Chloe, voia sa munceasca pentru o suma de 4 dolari pe saptamana, facand prajituri unei familii din oras. Cu banii castigati in cativa ani, isi propusese sa-l rascumpere pe Tom.

In vremea asta, unchiul Tom, traia fericit la casa domnului Saint-Claire. Zilnic facea plimbări calare impreuna cu tanara lui stapană si prietena, si aflau foarte mult unul de la altul in decursul acestor mici excursii prin imprejurimi.

Insa fericirea lui Tom fu de scurta durata. Domnisoara Eva - tanara lui stapană se imbolnavi foarte grav, iar doctorul venit sa o consulte nu ii dadu mari sanse de supravietuire acesteia, spre mahnirea domnului Saint-Claire si a unchiului Tom.

Desi situatia micutei Eva se inrautatea de la o zi la alta, unchiul Tom isi pusese toate sperantele ca stapană lui se va inzdraveni, daca va gasi forta launtrica necesara pentru a lupta impotriva bolii. Pentru ca domnisoara Eva sa fie mereu bine dispusa, Tom incerca sa o inveseleasca in fel si chip

Insa zilele micutei Eva erau numarate. Unchiul Tom s-a aflat langa micuta lui prietena, atunci cand aceasta si-a dat sfarsitul pe patul de moarte. Domnul Saint-Claire era complet ravasit de cele intamplate.

Au urmat funerariile micutei Eva, unde a participat multa lume, domnul Saint-Claire fiind foarte cunoscut si respectat in acel tinut. Cum micuta stapana a lui Tom, murise, domnul Saint-Claire se hotari sa-i redea acestuia libertatea.

Insa neprevazutul juca un rol important in viata lui Tom, care acum astepta sa fie eliberat de catre domnul Saint-Claire. In seara cu pricina, niste oameni din targ, adusera in casa domnului Saint-Claire, o targa pe care se afla un trup neinsufletit, acoperit cu o patura.

Mortul nu era altul decat domnul Saint-Claire, care dorind sa intervina in cearta dintre doi insi intaratati din pricina bauturii, fusese injunghiat mortal de catre unul din acestia.

Astfel, planurile de eliberare ale lui Tom, au fost spulberate, caci sotia domnului Saint-Claire, hotari sa vanda o parte din sclavii sotului ei.

Si iata-l pe unchiul Tom, in aceasta "pravalie de sclavi", privit si cercetat precum o marfa de rand. Din nefericire, unchiul Tom, incapu pe mana unui oarecare Legree...

...un individ foarte sever cu sclavii sai, care detinea o plantatie pe malurile raului Red.

Drumul catre plantatia lui Legree, se facu pe vas. Acolo, pe langa unchiul Tom, se mai aflau multi alti negri, care facura cunostinta cu sistemul de lucru al lui Legree. Acesta isi conducea de unul singur plantatia, neavand administratori tocmiti pentru asa ceva, si era renumit pentru bataile pe care le aplica sclavilor sai negri. Cu pumnul sau urias, putea dobori la pamant dintr-o singura lovitura, orice sclav negru care i s-ar fi impotrivit. Tot pe vas, negri aflara ca vor primi de la noul lor stapan doar un singur rand de haine pe an, asa ca ar face bine sa aibe mare grija de imbracamintea pe care o purtau in acel moment.

Odata ajunsi pe plantatia lui Legree, unchiul Tom si ceilalti sclavi negri, fura gazduiti intr-un bordei mizerabil, acoperit doar pe alocuri cu paie. Legree planuise sa-l faca pe Tom ajutorul sau de baza in conducerea plantatiei. Din punctul de vedere al lui Legree, Tom ar fi fost foarte potrivit pentru o asemenea insarcinare, daca s-ar fi nimerit a fi un om aspru din fire. Insa unchiul Tom era bland, iar Legree, dorea sa schimbe numaidecat acest lucru. Legree ii porunci unchiului Tom sa loveasca o sclava pe nume Lucy, insa cum acesta refuza...

...stapanul l-a batut miseleste pe Tom, lasandu-l aproape fara suflare. De asemenea, Legree hotari sa-l lase pe unchiul Tom fara mancare si bautura, intr-o magazie darapanata, aflata pe plantatia sa.

O alta sclava de-a lui Legree, o mulatra pe nume Cassy, veni insa spre seara la unchiul

Tom, si ii aduse pe furis niste apa, alminteri omul nostru s-ar fi prapadit de sete.

Unchiul Tom ii multumi pentru ajutorul dat, si o sfatui pe Cassy sa fuga cat mai repede, caci plantatia lui Legree putea deveni la un moment dat cimitirul fiecaruia dintre sclavii negri aflatii acolo.

Cassy ii urma sfatul, si reusi sa scape de urmaritori, ascunzandu-se in niste mlastini din imprejurimi.

Vazand ca mulatra Cassy a fugit de pe plantatie, Legree banui ca unchiul Tom ar avea un amestec in aceasta privinta, mai ales ca Tom refuza sa vorbeasca despre acest lucru.

Atunci Legree incepu sa-l loveasca din rasputeri pe unchiul Tom, si...

...il batu atat de crunt, incat acesta aproape ca isi dadu sfarsitul.

Tocmai atunci, George Shelby, aparut in pragul magaziei cu pricina.

Tanarul George, nu se putu abtine sa nu-l loveasca pe Legree, care se purtase miseleste cu bunul sau prieten Tom. Legree capata o bataie strasnica de la George Shelby, binemeritata pentru toate faradelegile sale de pana atunci.

Insa din nefericire, unchiul Tom murise, in urma tratamentului dur aplicat de stapanul sau Legree. George venise aici cu gandul de a-l rascumpara pe unchiul Tom, si de a-i reda acestuia libertatea, insa cum sosise prea tarziu, nu putu decat sa-i roage pe alti doi negri, sa-i sape acestuia mormantul.

Reintors acasa in Kentucky, George Shelby, care devenise dupa moartea tatalui sau, proprietarul de drept al mosiei, ii chema la el pe toti negri aflatii in sclavie pe plantatia sa. George tinea in mana niste documente foarte importante, mai exact actele de eliberare ale tuturor negrilor de pe mosie. Oamenii ii multumira pentru gestul sau, dar ii spusera ca nu au unde sa se duca in alta parte. George le spuse ca puteau ramane mai departe acolo, dar muncind ca niste oameni liberi, din propria lor vointa. Tanarul George le povesti apoi tuturor despre unchiul Tom si toate greutatile indurate de acesta de cand parasise mosia Shelby.

Tusa Chloe izbucni in lacrimi, caci retraia parca toate greutatile pe care le avusese de infruntat unchiul Tom de cand o parasise. Ar fi dar orice pentru ca el sa se afle aici, impreuna cu toti negri, intr-o asemenea zi mareata - ziua eliberarii lor.

George le spuse apoi tuturor negrilor, ca la baza eliberarii acestora, a stat mai presus de toate, sacrificiul bunului sau prieten - Unchiul Tom, cel care a indurat cele mai cumplite

chinuri ale sclaviei.

SFARSIT

BUDAPEST, 1963.